

بیری نویسنده‌گی

(۳)

محمدتقی دانش‌پژوه

- ۲۱ - محمد کاظم خان کاشانی : در ۱۲۵۵ قوانین السیاق خود را از روی نفایس القنون و دو کتاب دیگر که در یزد ساخته اند ، یکی از قطب‌الدین خسرو شاه نامی ، ساخته است .
* ملك ۲۴۲۴ نوشته ج ۱/۱۲۷۵ .
- ۲۲ - ذخیره در علم سیاق که بنام فخر الوزرا ، میرزا محمد مهدی حسینی نگاشته شده است . (فهرست نسخه‌های خطی فارسی ص ۱۷۳) .
- ۲۳ - عبدالوهاب بن محمد امین شاهاناهی حسینی اصفهانی بحر الجواهر فی علم الدفاتر نگاشته است .
(چاپ شده در ۱۲۷۳ - فهرست نسخه‌های خطی فارسی ۱۴۱) .
- ۲۴ - رساله در علم سیاق وزیر سرکار .
* دانش سرا ، جنگ ش ۸۸ قریب (نشریه ۵ : ۶۲۱) .
- ۲۵ - محمد مهدی بن حاجی محمد رضا رساله در علم سیاق دارد .
* ملك ۴۷۱۹/۳۸ مورخ ۱۲۳۴ هجری قمری .
- ۲۶ - انشاء و سیاق
* پاریس ۸۴ 219-222 (بلوچه ۲ : ۲۷۹ ش ۶ - ۱۰۶۵) .
- ۲۷ - حساب اهل سیاق ، در چهار قاعده و یک فائده .
* مجلس ۴۸/۱ نجم ازسده ۱۲ (نشریه ۵ : ۲۰۲) .
- ۲۸ - بیان السلطنه سلیمان فراهانی : مختصر در قواعد سیاق و دفاتر و حساب . (فهرست نسخه‌های خطی فارسی ص ۱۸۷ - نشریه ۵ : ۶۴۹) .
- ۲۹ - طرب محمد جعفر بن محمد حسین منشی نایینی اصفهانی قواعد السیاقه دارد . (فهرست نسخه‌های خطی فارسی ص ۱۸۷) .
- ۳۰ - کتابچه ثبت و سررشته احکام وزارت خارجه و اداره تذکره ایران در ۱۲۹۹-۱۳۰۱
* دانشگاه ۶۵۷۷ (۱۰۷۹ نفیسی) .
- ۳۱ - کتابچه ثبت مراسلات و نوشتجات پلیتیکوی ۱۸۹۳ سفارت روس به وزارت خارجه

در ۱۱ - ۱۳۱۰

* دانشگاه ۵۷۵۵ (۲۵۷ نفیسی).

۳۲ - کتابچه جمع و خرج سال ۱۳۰۴ که میرزا حسین فایب وزیر دفتر به دستور ناصرالدین شاه نگاشته است.

* مجلس ش ۱۷۶ (۲ : ۴۸۷).

۳۳ - کتابچه‌های جمع و خرج زمان قاجار :

* حقوق ش ۳۶۳ و ۳۷۱ و ۳۷۳ ج و ۱۳۰ ب (ص ۷۳ - ۷۵ فهرست).

۳۴ - کتابچه‌های مداخل و مواجب و مخارج و جمع و خرج و دستورالعمل مملکت که نمونه‌های بسیاری از آنها را در دست داریم مانند ش ۱۱۸ ج دانشکده حقوق (ص ۲۱۱ فهرست) و جنگ ۳۷۵ ج حقوق (ص ۸۱) و ش ۷۷۶ مجلس (۲ : ۴۸۷) و ش ۵۱۷۵ مجلس (۱۵ : ۳۱۳) و ش ۱۳۲۱ تا ۱۳۲۷ دانشگاه و ش ۲۹۷۴ و ۵۶۳۲ تا ۵۶۶۲ و ۶۱۶۳ و ۶۱۶۴ و ۶۱۸۷ و ۶۲۴۲ و ۶۲۶۵ و ۶۲۸۵ و ۶۳۰۳ و ۶۵۵۶ ملک و مانند اینها که وضع اقتصادی و مالی کشور ایران در سده سیزدهم از آنها بخوبی روشن میشود و برخی از آنها با همان خط شکسته و سیاق چاپ سنگی هم شده‌است.

۳۵ - جدول عایدات صوبه‌ها و پرکنه‌ها در عهد حکومت شاهجهان و اورنگزیب.

* موزه بریتانیا Or 1779 (ریو ۹۹۰).

دوم - اجازه‌های دانشمندان و عارفان به شاگردان خود و ارشادنامه‌های صوفیان به مریدان خود و اجازه جوان‌مردی و فتوت و مانند آن همچون اجازه افسون‌مارگیری که از نمونه‌های از آن در نشریه کتابخانه مرکزی (۵ : ۳۶۹) یاد کرده‌ام همچنین نامه‌های دوستانه و علمی و عرفانی دانشمندان و عارفان که از نمونه‌های بسیاری از آنها در فهرست‌ها به ویژه فهرست نسخه‌های خطی فارسی در منشآت و «نامه‌های» عرفانی و اخلاقی یاد شده است. نگارنده را مقاله‌ایست به عنوان خرقه هزارمیخی که به چاپ رسیده‌است و در آن نمونه نامه‌ها و اجازه‌ها سده ۷ را آورده‌ام. از اجازه‌های دانشمندان در الذریعة وصف شده‌است و بیشتر آنها به عربی است. در اینجا از چند مجموعه نامه‌های عارفان و عالمان یاد میشود :

۱ - احمد غزالی نامه‌ای به عین‌القیاض همدانی نوشته که بنام تازیانه سلوک چاپ شده و همانست که بنام رازنامه و منسوب به عین‌القیاض در دانشگاه هست (ش ۲۹۲۰/۹).

* آستان قدس ش ۱۰۷ (۶ : ۳۹۴).

* افغانستان (ص ۱۸۳ فهرست).

(فهرست نسخه‌های خطی فارسی ۱۲۸۹).

۲ - عین‌القیاض همدانی (۴۹۲ - ۵۲۵) را مکاتیب است که در دیباچه مصنفات او چاپ دانشگاه و دیباچه مکاتیب چاپ بنیاد فرهنگ ایران نسخه‌های آن برشمرده شده‌است (فهرست فیلمها ۶۱۵ و ۶۳۰ و ۶۳۱ - فهرست نسخه‌های خطی فارسی ۱۴۴۲).

* افغانستان ص ۱۷۲.

* موزه بریتانیا (ریو ۱ : ۴۱۱).

۳ - از امام محمد غزالی نامه‌هایی در دست است که در فضائل الانام من رسائل حجة الاسلام می‌بینیم و آن بهمین نام درهند و دوبار در ایران بنام مکاتیب چاپ شده‌است.

(فهرست نسخه‌های خطی فارسی ۱۲۹۹ و ۱۴۴۳).

۴ - سنائی غزنوی (۴۷۳ - ۵۳۵) را مکاتیب است که در رامپور سال ۱۹۶۲ چاپ شده است.

۵ - شیخ احمد جام زنده پیل را چند نامه است

(فهرست نسخه‌های خطی فارسی ۱۴۳۵ - فرهنگ ایران زمین گفتار نگارنده درباره)

شیخ جام و آثار او - مجلس ۳۴۵۷/۱۰۶ ج ۱۰ ص ۱۴۶۰ (فهرست).

- ۶ - امام رازی و عمیدالدین اسعد ایزری مکاتبات دارند بهمدیگر .
(دیباچه اسناد و نامه‌های تاریخی ص ۱۴ - فهرست فیلمها ص ۴۲۷) .
- ۷ - غوث اعظم میران سید محیی‌الدین عبدالقادر حسینی گیلانی در گذشته ۵۶۱ را صدوینج مکتوب است .
- * بادلیان ش ۱۳۳۵ .
- ۸ - امیرسیدعلی همدانی (۷۱۳ - ۷۸۶) هم مکتوبات دارد (فهرست نسخه‌های خطی فارسی ۱۴۵۰) .
- * تاشکند ۱ - ۱۴۸ .
- ۹ - افضل‌الدین محمد مرقی کاشانی در گذشته ۶۱۰ را مکاتیب و نامه‌ها است که در مصنفات او می‌بینیم (چاپ آقای مینوی) .
- ۱۰ - جلال‌الدین محمد بلخی رومی (۶۰۴ - ۶۷۲) مکتوبات و منشآت دارد که در ۱۳۵۶ بچاپ رسیده است (زندگانی مولانا ص ۱۶۷ و ۲۱۴) .
- * عاطف افندی ش ۲۲۰۷ (فهرست فیلمها ص ۵۴۹) .
- * قاهره ۲ - ۹۱۴ (فهرست طرازی) .
- ۱۱ - شرف‌الدین احمد بن یحیی منیری دهلوی پیشوای چشتیان را ۱۵۰ نامه است که زین بدرغزنی آنها را گرد آورده و مورخ ۷۴۹ است (فهرست نسخه‌های خطی فارسی ۱۴۳۶) .
- * افغانستان ص ۲۶۲ .
- * دانشگاه ۲۶۱۷ و ش ۵۶۳۰ (۱۳۵ نفیسی مورخ ۱۰۶۶) .
- * رهاتسک ص ۶۶ ش ۱۸ .
- کارت ش ۹۸ .
- ۱۲ - سید محمد نوربخش را نامه‌ها ایست .
(فهرست نسخه‌های فارسی ۱۴۴۸) .
- ۱۳ - سید اشرف جهانگیر سمنانی در گذشته اندکی پس از ۸۴۰ در نزدیک جاوینپور را ۷۵ نامه است که حاجی عبدالرزاق حسنی حسینی سمنانی گیلانی پسر و جانشین او در ۸۶۹ (= مکتوبات) گرد آورده و آن بنام «مکتوبات اشرفی» خوانده میشود .
- * موزه بریتانیا Or 267 (ریو ۴۱۲) ۷۲ نامه است .
- ۱۴ - پیرجمال اردستانی مکاتیب دارد .
- * ملك ۴۱۴۵ ازسده ۱۰ .
- ✓ ۱۵ - علاءالدوله سمنانی و عبدالرزاق کاشانی دو عارف هم عصر و نامه‌ها ایست .
(فهرست نسخه‌های خطی فارسی ۱ - ۱۴۴۰) .
- ۱۶ - گیسودراز سید محمد دهلوی طوفی در گذشته ۸۲۵ مکاتیب دارد که آنها را شاکردش ابوالفتح علاءالدین گلیوری قریشی در راه حج سال ۸۵۲ گرد آورده است .
(ذریعه ۹ : ۹۳۷ - فهرست نسخه‌های خطی فارسی ۱۴۴۷) .
- * ملك ۴۰۴۳/۱ نسخ ۲۰ شوال ۱۰۳۶ .
- ۱۷ - صائن‌الدین علی ترکه خجندی در گذشته ۸۳۵ را منشآت است که در مجموعه رسائل او در مجلس و دانشکده ادبیات و سنا (ش ۳۱۶) هست .
- ۱۸ - شیخ ناصرالدین خواجه عبیدالله احرار سمرقندی (در گذشته ۸۹۵) را مکتوبات و فواید است .
- * تاجیکستان (۱ : ۲۴۸) .
- * دانشگاه ۵۸۷۱ (نفیسی ش ۷۳۷/۱۰) مورخ ۱۲۰۴ .
- ۱۹ - قلع محیی کوشکناری جهرمی خرقانی شیرازی مکاتیب دارد و نسخه‌های آن

- فراوان است (فهرست نسخه‌های خطی فارسی ۱۴۴۵) .
- * دانشکده ادبیات (۱ : ۴۳۹) .
 - * دانشگاه ش ۲۴۵۴/۱۸ و ۳۰۳۲ .
 - * دانشگاه ش ۲۸/۱ و ۴۱۵/۳ نفیسی .
- ۲۰ - علی بن محمد بن کلاه صوفی مکاتیب دوستانه‌ای دارد که یکی از مریدان او آنها را گرد آورده است و نکته‌هایی تاریخی و اخلاقی در آنها هست. از اوست اورادی به عربی که در مجموعه ش ۴۷۹۲ ایاصوفیانه (عکس ش ۱ دانشگاه) هست .
- * آستان قدس ۱۱۸ ادبیات مورخ ۱۰۰۴ (۳ : ۱۹۳) .
- ۲۱ - منشآت عرفانی گویا از سده ۹ که در آن از صابین الدین علی ترک و بهاء الدین حیدر و قطب الدین حیدر و شمس الدین و یوسف اردبیلی و امیر علی خواردی حاکم فیروزکوه یاد شده و مورخ ۸۳۰ و ۸۳۱ است .
- * ادبیات تهران ۹۵ د (۱ : ۴۹۹) .
- ۲۲ - شیخ احمد بن عبدالاحد فاروقی نقش‌بندی سر هندی (۹۷۱ - ۱۰۳۴) را مکاتیب است (مکتوبات احمدیه) که یار محمد بدخشی طالقانی آنها را گرد آورده است .
- (فهرست نسخه‌های خطی فارسی ۱۴۳۵) .
 - * افغانستان ۲۶۲ و ۳۱۰ .
 - * ملك ۳۸۸۴ .
- ۲۳ - منشآت اخلاقی و فلسفی و عرفانی خطاب به دانشمندان و بزرگان هند که بیست و نه نامه است از سده ۱۱ و ۱۲ و بنام شیخ بایزید بسطامی که باید از خواجه محمد نورالله باشد .
- * بادلیان ش ۱۳۹۷ مورخ ۱۲ صفر گویا سال ۱۰۰۸ .
- ۲۴ - شیخ معصوم را مکتوباتی است که گریده آن در دست هست .
- * دانشگاه ش ۵۷۱۹/۲ (۲ : ۲۱۹ نفیسی) .
- ۲۵ - ادهم عزلتی واعظ عارف خلخالی صحایف الوداد و مکاتیب الاتحاد دارد که پنجاه و پنج نامه در آن هست .
- (ذریعه ۱۵ : ۲۵ و ۹ : ۷۱۷ - فرهنگ سخنوران ۳۸۹) .
 - * دانشگاه ۵۸۹۹ (۳ : ۳۹۹ نفیسی) - فرهنگ سخنوران
 - * همدان ش ۶۶۲ (نشریه ۵ : ۳۶۲) .
- ۲۶ - حکیم نظام الدین الحکم گیلانی دکنی در گذشته ۱۰۵۹ چندین نامه صوفی و هندی را در شجره دانش خود گذارده .
- (هنر و مردم ۷ - ۹۶ : ۷۳ - فهرست نسخه‌های خطی فارسی ص ۶۷۳) .
 - * آصفیه ۲ : ۴۷۷ .
- ۲۷ - شیخ حاجی محمد شکرالله پلولی نامه‌هایی دارد مذهبی و عرفانی از او بدیگران و از دیگران باو که شاگردش متخلص به ظاهر در ۱۰۶۲ گرد آورده است و نام آن تفسیر المرام است .
- * موزه بریتانیا مورخ ۱۰۶۹ (ریو ۱ : ۴۱۴) .
- ۲۸ - آقاحسین خوانساری منشآت دارد (فرهنگ ایران زمین ۱۳ : ۸۴) .
- * آستان قدس ۲۵۶/۱ (۷ - ۲۸۹) .
 - * دانشگاه ش ۶۷۱۰ (۱۳۲ علوم) .
- در ذریعه (۲۰ : ۲۲۴) از مخزن الانشاء او یاد شده است .
- ۲۹ - محمد مسیحا در پاسخ میرزا صایب از جانب آقاحسین خوانساری نامه‌ای نوشته است .
- * ملك ش ۵۹۰۶/۱۸ مورخ ۱۰۶۷ .